

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 90

(Prot. Nr.73, 3.§)

2004.gada 30.decembrī

Par tirgus dalībnieku apvienošanos

Lieta Nr.926k/04/06/11

Par SIA „Hansa Pharma” un SIA „Sirova” ziņojumu par apvienošanos

Konkurences padome 04.11.2004. saņēma ziņojumu par SIA „Hansa Pharma” un SIA „Sirova” apvienošanos (turpmāk – ziņojums). Ziņojuma noformēšanā nebija pilnībā izpildītas Ministru kabineta 26.10.2004. noteikumu Nr.897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos” prasības.

17.11.2004. Konkurences padomes Birojs nosūtīja vēstuli Nr.6-1692 iesniedzēju pilnvarotajam pārstāvim, ar kuru tas tika informēts, ka ziņojumā ietvertā informācija nav uzskatāma par pilnīgu.

Papildus pieprasītā informācija tika iesniegta 01.12.2004.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 16.panta pirmo daļu, Konkurences padome 08.12.2004. Konkurences padomes sēdē (Prot. Nr.68, 5.§) nolēma par pilna ziņojuma iesniegšanas datumu uzskatīt 01.12.2004.

Izvērtējot ziņojumā ietverto un papildus iesniegto informāciju, kā arī Konkurences padomes iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. SIA „Hansa Pharma” ir reģistrēta LR Komercreģistrā 31.03.1995. ar Reģ. Nr.40003252167. Tās darbības veidi saskaņā ar statūtiem ir farmaceitisko un medicīnisko preču, kosmētikas, tualetes piederumu mazumtirdzniecība, aptiekas, kurās sagatavo un izsniedz zāles u.c. statūtos paredzētā darbība. 2001.gadā Tamro koncerns Latvijā sāka pakalpojumu sniegšanu mazumtirdzniecībā, iegādājoties aptieku SIA “Hansa Pharma” (Ģimenes aptiekas). Saskaņā ar SIA “Hansa Pharma” 2003. Gada pārskatā teikto “Ģimenes aptieku” tīkls veidojot 28 aptiekas un 1 aptiekas filiāli. Saskaņā ar licencēto aptieku sarakstu uz 15.10.2004. SIA „Hansa Pharma” un tās meitas uzņēmumiem pieder 28 aptieku „Ģimenes aptieka” tīkls visā Latvijā.

SIA „Hansa Pharma” realizē izšķirošo ietekmi vairākos meitas uzņēmumos: SIA “Evija Liepāja”, SIA “Baltijas aktivitāte”, SIA “Retējs 1”, SIA “Gaisma- Plus”.

2. SIA „Sirova” 30.09.1999. ir reģistrēta LR Komercreģistrā ar Reģ. Nr.50003462351. Tās darbības veidi saskaņā ar statūtiem ir aptiekas, kurās sagatavo un izsniedz zāles, kosmētikas un tualetes piederumu mazumtirdzniecība. SIA “Sirova” ir atvērusi vienu aptieku Ventspilī ar nosaukumu “36,6”.

3. (*)

Saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto: „Tirgus dalībnieku apvienošanās ir: (..) tāds stāvoklis, kad viena vai vairākas fiziskās personas, kurām jau ir izšķiroša ietekme pār vienu vai vairākiem tirgus dalībniekiem, vai viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst daļu vai visus cita tirgus dalībnieka vai citu tirgus dalībnieku aktīvus vai tiesības tos izmantot, vai tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem”.

Tātad SIA „Sirova” kapitāla daļu pirkums ir uzskatāms par apvienošanos Konkurences likuma izpratnē, jo pēc pirkuma līguma izpildes SIA “Hansa Pharma” piederēs (*) SIA “Sirova” pamatkapitāla daļas (notiks izšķirošās ietekmes iegūšana pār SIA „Sirova”). Pēc darījuma pabeigšanas SIA “Hansa Pharma” paredz piešķirt SIA “Sirova” tiesības lietot zīmolu “Ģimenes aptieka”. Līdz ar to SIA „Hansa Pharma” un SIA „Sirova” ir uzskatāmas par apvienošanās dalībniekiem.

4. Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā noteikts, ka: „Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei par to ziņojumu saskaņā ar šā likuma 16.pantu, ja pastāv viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā ir bijis ne mazāks kā 25 miljoni latu;
- 2) apvienošanā iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40 procentus.”

Apvienošanās dalībnieku kopējo apgrozījumu nosaka saskaņā ar 26.10.2004. Ministru kabineta noteikumu Nr.897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos” IV sadaļu „Apgrozījuma aprēķināšana”.

SIA “Hansa Pharma” apgrozījums 2003.gadā bija (*), bet kopējais konsolidētais apgrozījums kopā ar meitas uzņēmumiem bija (*). SIA “Sirova” neto apgrozījums 2003.gadā bija (*).

Lai gan tiešo apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums nesasniedz 25 miljonus latu, Konkurences padome secina, ka saskaņā ar minēto Ministru kabineta noteikumu 9. un 13.punktu, ir jāņem vērā apstākļi, ka SIA “Hansa Pharma” un SIA „Tamro”, izšķirošās ietekmes rezultātā, ietilpst vienā uzņēmumu grupā. Konkurences padome ir konstatējusi, ka SIA „Tamro” pieder Tamro Corporation koncernam (t.i., SIA “Tamro” pilnībā pieder AS Tamro Corporation), arī SIA “Hansa Pharma” atrodas Tamro Corporation izšķirošā ietekmē (SIA “Hansa Pharma” pieder MediNord Oy, kas ir AS Tamro Corporation piederošs uzņēmums). Līdz ar to, aprēķinot tirgus dalībnieku kopējo apgrozījumu, ir jāņem vērā arī SIA „Tamro” apgrozījums.

SIA “Tamro” apgrozījums 2003.gadā bija (*). Izslēdzot savstarpējos apgrozījumus starp SIA “Tamro”, SIA “Hansa Pharma” un SIA “Sirova” - SIA “Tamro” apgrozījums 2003.gadā bija (*).

Tādējādi, veicot kopējā apgrozījuma aprēķināšanu, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.897, tas pārsniedz 25 miljonu latu robežu, kas izsauc šī ziņojuma iesniegšanas nepieciešamību Konkurences padomē (apvienošanās sakarā izpildās Konkurences likuma 15.panta otrās daļas 1.punktā paredzētais kritērijs).

5. Pamatojoties uz ziņojumā sniegto informāciju, ir secināms, ka SIA „Hansa Pharma” un SIA „Sirova” darbojas zāļu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgū. Saskaņā ar Farmācijas likuma 1.panta 17.punktu „zāles - jebkura viela vai vielu salikums, kas paredzēts cilvēku un dzīvnieku slimību ārstēšanai vai profilaksei, kā arī visas vielas vai vielu salikumi, ko var izmantot cilvēkiem vai dzīvniekiem, lai noteiktu slimību diagnozi vai atjaunotu, izlabotu vai mainītu cilvēku vai dzīvnieku fizioloģiskās funkcijas”.

Saskaņā ar SIA “Hansa Pharma” ziņojumā sniegtajiem aprēķiniem SIA “Hansa Pharma” tirgus daļa Latvijā kopā ar visiem meitas uzņēmumiem farmācijas produktu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgū varētu būt (*), bet SIA “Sirova” tirgus daļa Latvijā esot vērtējamā kā (*) farmācijas produktu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgū. Apvienošanās rezultātā Latvijā SIA “Hansa Pharma” plānojamā ieņemt (*) no farmācijas produktu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgus.

Izvērtējot minēto apvienošanās darījumu, Konkurences padome ir secinājusi, ka apvienošanās sakarā tiek ietekmēts arī kosmētikas, tualetes piederumu un citu preču, kuras tiek tirgotas aptiekās, mazumtirdzniecības tirgus. Tomēr Konkurences padome šo preču izvērtēšanu minētās apvienošanās sakarā neuzskata par lietderīgu, jo kosmētikas un tualetes piederumi tiek realizēti gandrīz visos plaša patēriņa preču un saimniecības preču veikalos visā Latvijā. Līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka kosmētikas un tualetes piederumu mazumtirdzniecības tirgus netiks ietekmēts negatīvi.

Pamatojoties uz augstāk minēto un Konkurences likuma 1.panta 5.punktu, konkrētās preces tirgus, kurš tiek ietekmēts apvienošanās sakarā ir *zāļu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgus*.

6. Saskaņā ar ziņojumā sniegto informāciju SIA “Hansa Pharma” uzskata, ka konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Konkurences likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir visa Latvijas teritorija. Arī SIA „Hansa Pharma” pilnvarotā pārstāvja 01.12.2004. Konkurences padomē saņemtajā vēstulē ir teikts, ka: „Apvienošanās dalībnieki uzskata, ka Ventspils pilsēta nevar veidot atsevišķu ģeogrāfisko tirgu, jo nelielais pieprasījums nevarot liecināt par konkrētā tirgus pastāvēšanas iespēju un ekvivalentu pakalpojumu iespējams saņemt tuvākajā apkārtnē Kuldīgas, Liepājas rajonā”.

Konkurences padome uzskata, ka ģeogrāfiskais tirgus esošajā gadījumā saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu ir šaurāks un nosakāms kā Ventspils pilsētas teritorija. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus tiek noteikts kā Ventspils pilsētas teritorija, ņemot vērā to, ka apvienošanās sakarā tiek iegādāta viena aptieka (koncentrācijas palielināšanās process notiks) Ventspils pilsētā un šajā teritorijā piedāvājuma un pieprasījuma tendences, administratīvās un citas barjeras ir līdzīgas, kā arī konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir līdzvērtīgi visiem tirgus dalībniekiem. Konkurences padome secina, ka patērētāju rīcību, iegādājoties zāles, nosaka aptiekas pieejamības ērtums un tuvums. Zāļu iegāde notiek tajās vietās, kur norisinās patērētāju galvenās aktivitātes (mājas, darbavietas tuvums). Izvērtējot patērētāju iespējamo uzvedību, Konkurences padome ir secinājusi, ka patērētājiem nav ekonomiskās motivācijas iegādāties zāles ārpus Ventspils pilsētas teritorijas arī gadījumā, ja zāļu cenas Ventspils pilsētas teritorijā tiktu paaugstinātas par 5-10% un uzturētas ilgaicīgi. Līdz ar to ir secināms, ka aizvietojamība ar citām teritorijām lielākajā gadījumā ir ierobežota.

Līdzīgi secinājumi ir izdarīti Eiropas Komisijas lietā Nr.IV/M.1383 Exxon/Mobil (440.punkts) un Konkurences padomes lietā Nr.539k/02/06/16 „Par SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” apvienošanās iesniegumu Nr.539k”.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 1.panta 4.punktu konkrētais tirgus lietā ir *zāļu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgus Ventspils pilsētas teritorijā*.

7. Šobrīd Ventspils pilsētā ir izsniegtas licences 15 aptiekām, viena no tām (Ventspils pilsētas pašvaldības bezpeļņas uzņēmums „Ventspils pilsētas slimnīca”) ir slēgta tipa aptieka, bet pārējās vispārēja jeb atvērta tipa aptiekas. SIA “Hansa Pharma” Ventspils pilsētā pieder viena “Ģimenes aptieka”. Saskaņā ar SIA „Hansa Pharma” pilnvarotā pārstāvja 01.12.2004. Konkurences padomē iesniegtajā vēstulē pēc pašu aplēsēm izdarītajiem pētījumiem, SIA „Hansa Pharma” iespējamā tirgus daļa zāļu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgū Ventspils pilsētā nepārsniedzot (*). Apvienošanās dalībnieki nevar Konkurences padomē iesniegt precīzus datus par to kopējo tirgus daļu zāļu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgū Ventspils pilsētā, jo to rīcībā nav datu par citiem tirgus dalībniekiem Ventspils pilsētā.

Konkurences padomes rīcībā esošā informācija par apvienošanās dalībnieku kopējo tirgus daļu zāļu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgū Ventspils pilsētā 2003.gadā (22.12.2004. Veselības ministrijas Farmācijas departamenta vēstule Nr.S-15-10/6365) liecina, ka tā aptuveni ir 18 % (SIA „Sirova” - 14%, SIA „Hansa Pharma” – 4%). Līdz ar to Konkurences padome secina, ka apvienošanās dalībnieku tirgus daļa konkrētajā tirgū nesasniedz dominējošā stāvokļa robežu. Konkurences padomei nav pamata uzskatīt, ka apvienošanās dalībnieku tirgus daļa Ventspils pilsētā būtiski būtu mainījusies 2004.gadā.

8. Saskaņā ar ziņojumā minēto viens no galvenajiem apvienošanās mērķiem ir stiprināt SIA “Hansa Pharma” kā Tamro grupas uzņēmuma konkurētspēju zāļu mazumtirdzniecībā, kur vērojama spēcīga konkurence sakarā ar aptieku grupēšanos pēc kopējo zīmolu vai komandītsabiedrību pazīmēm. Konkurences padome secina, ka pēc apvienošanās kopējā SIA “Hansa Pharma” tirgus daļa Ventspils pilsētā ir vērtējama aptuveni 17%-20% robežās konkrētajā tirgū.

Izvērtējot ziņojumā un papildus sniegto informāciju, Konkurences padome secina, ka pēc apvienošanās SIA „Hansa Pharma” neradīsies un nenostiprināsies dominējošais stāvoklis konkrētajā tirgū, kā arī netiks būtiski samazināta konkurence zāļu mazumtirdzniecības (aptieku) tirgū Ventspils pilsētā.

Ņemot vērā minēto un Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 16.panta ceturto daļu, Konkurences padome

nolēma:

Atļaut apvienošanos, kas paredzēta SIA „Hansa Pharma” iegūstot izšķirošo ietekmi SIA „Sirova”.

Konkurences padomes lēmumu saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja v.i.

T. Jefremova

(*) – ierobežotas pieejamības informācija